

ABK

Izbijanje četničkog puča u manjačkom bataljonu i prelaz jednog dela boraca iz štaba ovog bataljona preko Vrbasa na Ponir.

OVO JE BILLO ~~KRAJEM MARTA I~~ POČETKOM APRILA 1942. GODINE

VUKOVIC Dušana SLAVKO rođen 1912. godine u ~~Krupi~~ na Vrbasu, borac od 1941. godine i nosioc "Partizanske spomenice 1941. godine".

I Z J A V I

Posle četničkog puča na Manjači koji je usledio krajem marta i početkom aprila 1942. godine pored ostalih drugova prešao sam i ja rijeku Vrbas da bi se priključio našim snagama koje su bile na desnoj obali reke Vrbasa i priključili smo se bataljonu čiji je komandant bio Drago Mažar, a komesar bataljona Niko Jurinčić. Bataljon je držao položaje u reonu ~~Starčevica~~ i Ponir, a prema neprijateljskoj posadi u Banja Luci, Celincu, Vrbanji i Neveseliji. Bilo je to aprila meseca 1942. godine kada je neprijatelj pripremio svoju jaču ofanzivu na naše snage koje su se nalazile na Poniru, i uopšte na pravcu Osmače i Manjače sa desne strane Vrbasa. Jedne neprijateljske snage krenule su iz Banje Luke a druge iz Kotor Varoši, koje su se bile usmerile na naše uporište Ponir i Karanovac. U to vreme bio sam na Poniru u sastavu tamošnje jedinice. Iz manjačkog bataljona bili su skupa samnom drugovi: Vidović Bogdan, Smiljanić Mitar, Jusuf Imamović i drugi. Snage sa Ponira vodile su ogorčenu borbu sa mnogo nadmoćnijim neprijateljem u selu Debeljacima¹ na planini Starčevci. Našim snagama na ovom položaju komandovao je Karlo Rojc. U ovoj borbi protiv neprijatelja uspeali smo da zarobimo nekoliko ustaša i jednog visokog ustaškog časnika, i odbili smo napad na naše snage.

Pošto smo toga dana vodili neravnomernu borbu sa neprijateljem i to ceo taj dan, mi smo se onako umorni i gladni povukli na prenočište u selo Mehovce. Patrole su ostale na položaju radi osmatranja neprijateljskog kretanja. Sa nama je u Mehovce došla i drugarica Perović Lepa - partiski rukovodilac. Ovde smo se malo odmorili i večerali, ali smo postavili i stražu da bi obezbedili miran odmor naših boraca. Dobro se sećem te noći. Pored nekoliko drugova i ja sam bio postavit da čuvam stražu pored škole gde su se drugovi odmarali. Vidović Bogdan bio je na straži u prvom smeni, odmah s večer, a mene je zapalo da stražarčim od jedan do tri sata posle pola noći. Za vrijeme moga stražarčenja osetio sam da se meni neko približava. Kad sam razarnao bat koraka koji su se približavali meni, jasam tada uzviknuo: "stoj!". Medjutim ja sam i dalje čuo korake koji su se kretali prema meni neosvrćući se na moju opomenu da stanu, tada sam ponovio opomenu

"stoj!" i kada ni na tu opomenu nisu hteli da stanu, ja sam opalio iz karabina u tom pravcu. Posle moga pucnja jedan glas sa te strane doviknuo je: "za baš na nas pucaš". Nastala je uzbuna kod naših koji su se odmarali i svi su se latili oružja i pošli u pravcu odakle je bilo približavanje zgradi. Sutradan samo bili obavješteni da su to bili četnici koji su pokušali da nas napadnu, pa kada su uvideli da će biti jači otpor oni su pobjegli. Kada je svanulo mi smo ovde u mehovačkoj školi doručkovali. Posle doručka oformili smo narodni sud i po kratkom postupku sudili smo zarobljenom ustaškom časniku koga smo bili na dan ranije zarobili. On je osuđen na smrt streljanjem, i presuda je odmah izvršena.

Pod rukovodstvom Perović Lepe, tog istog dana donijeta je odluka u mehovačkoj školi, da se ovaj teren privremeno mora napustiti, jer ako bi ovde ostali ne bi se mogli održati, radi toga što su se udružile sve neprijateljske snage, uključujući tu i četnike, u borbi protiv partizana. Da je to tako toga vremena bilo, moglo se je zaključiti i iz borbe koju smo vodili sa Njemcima i ustašama prije na dan prema Debeljacima i Vrbanji. Neprijatelj i okupator baš u to vreme koristio je četnike na taj način, dok smo mi tamo vodili borbu, četnici su udarali našim snagama u ledja.

Zbog odluke o povlačenju, bilo je nekih mještana iz Memića i Jagara koji su bili utučeni time što će naše snage morati da napuste ovaj teren i nagovarali su nas da to ne činimo, ali nisu bili ustanju da nam dadu ma kakve garancije ako bi ostali, zato jer je četništvo na ovom sektoru uzelo prilične razmere, trpeći dve vatre, s jedne strane Njemaca i ustaša a sa druge strane s ledja od četnika.

Krenuli smo i prebacili smo se preko jednog dijela toga sela na podnožje sela Ljubačena i spustili smo se do rječice svrakave. Kad smo stigli švrakavi bilo nas je oko 40 drugova naoružanih i ovde se je nama priključilo još toliko, tako da nas je tada moglo biti oko 80 partizana.

Pod rukovodstvom drugarice Perović Lepe ^d ove u Svrakavi u jednom šumarku, održan je partijski sastanak na kome je odlučeno da moramo napustiti ovaj teren probijajući se preko sela Trnjina, Agnino selo i Bočac gde su se nalazile naše snage. U samo predvečerje krenuli smo preko sela Ljubačeva u pravcu sela Krmina. Kad smo bili na podnožju Osmače dočekala nas je jaka četnička grupacija iz zasjede, kojom je rukovodio zloglasni četnik Šimeun Obradović. Ovaj je napad bio vrlo jak, tako da smo morali da u neredu odstupamo u pravcu reke Vrbasa i u drugim pravcima tj. kako se ko mogao snaći, samo znam da se glavnina naših snaga bila usmerila ka Vrbasu. Išli smo uzvodno

najviše po bespućju i strašno izmoreni nasli smo se nekako posle pola noći u zaseoku Stražbenici sela Krmina. Kad smo se izbrojali bilo nas je oko 60. Ovde je odlučeno odmah da se nastavi sa pokretom za Agino selo. Pošto nije pristiglo oko 20 drugova odlučeno je da neko ostađe ovde na vezi da bi drugovima koji bi mogli ovde doći mogao se dati pravac kretanja a to je ka Aginu selu. Kao najbolji poznavao ovoga terena drugarica Perović Lepa odredila je da na vezi ostanemo ja i Vidović Bogdan. Sa nama je ostao i Smiljanić Mitar, koji je izjavio da želi ostati sa nama.

Naši su krenuli a nas trojica smo ostali. Kad je bilo pred samu zoru čuli smo graju i zviždanje i pištaljke okolo u zaseoku. To su bili četnici koji su se sakupljali u ovom zaseoku, a koji su se dozivali radi svog nekog dogovora. Mi smo bili primorani da se sakrijemo u jednu stalu kod nekog mog rodjaka Božića Jove kome sam zaprijetio da nas ne sme ni u kom slučaju odati četnicima. Toga dana ovaj moj rodjak donio nam je ručak u stalu i to sve krišom od četnika koji su se cio dan po ovom zaseoku vrzmali. Boražeći u ovoj štali nismo mogli doznati da li je i jedan drug prispeo ovde iako sam skrenuo pažnju rodjaku da me izvesti ako bi koji u zaseok stigao.

Kada se je potpuno smračilo nas trojica smo krenuli iz stale uputili se prema Crnom vrelu do rijeke Vrbasa, te smo se popeli na planinski vis Kozjak odakle smo se spustili u Agino Selo. Ovde smo našli drugaricu Perović Lepu, Kostu Nadja, Sidu Marjanović i druge. Drugovi su nas ovde obradovali i ohrabрили viješću; da je drug Pucar Djuro-stari stigao u Krupu na Vrbasu sa kozaračkim protivčetničkim bataljonom a druge snage, dva protivčetnička bataljona nalaze se kod Mrkonjić Grada koji su pod komandom Todorovića Voje i Metle, i da su skoro sve čete u Manjači koje su bile prešle četnicima, opet se vratile pod partizansku komandu.

Ostao sam u Aginu Selu jedan dan i uveče sam po pozivu krenuo u Krupu na Vrbasu sa Vidović Bogdanom. U Krupi sam ostao neko vreme i odavde sam se po pozivu uputio u selo Rekavice, zaseok Ruište. Tu sam našao Mišića Jovu i njegove borce, udarni protivčetnički bataljon pod komandom Todorovića Voje, Velju Stojnića, Butozana Vasu i još neke drugove. Bio sam prisutan kada je Todorović Vojo razoružao Mišića Jovu i još neke četnike. Mišić Jovo ovoga puta bio je uhapsit i sproveden u Sljivno gde mu je bilo sudjeno, a ja sam ostao u toj četi kojom je Mišić Jovo komandovao. Ja sam tada postaviti za komandira a Vranješević Zarko za komesara čete.

SARAJEVO 29 decembra 1962.g.

/VUKOVIĆ SLAVKO /
.....

DA JE PREDNJU IZJAVU DAO I SVOJERUCNO POTPISAO

T V R D I

Za vojnu poštu 3945 Sarajevo

Pešadiski pukovnik

Janko Radulović
/Janko Radulović/